

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR FINANCIËN EN BEGROTING

VERGADERING VAN WOENSDAG 15 MEI 1996

Interpellatie van de heer André Denys tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de opmerkingen van het Rekenhof op de Bevak-constructie voor serviceflats

WAARNEMEND VOORZITTER : Mevrouw Mia De Schamphelaere

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.00 uur.*

Interpellatie van de heer André Denys tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de opmerkingen van het Rekenhof op de Bevak-constructie voor serviceflats

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Denys tot mevrouw Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de opmerkingen van het Rekenhof op de Bevak-constructie voor serviceflats.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : We kregen een brief van het Rekenhof met een aantal opmerkingen over de Bevak-beleggingsfondsen, het nieuwe financieringssysteem voor bejaardenflats. Minister Demeester-De Meyer betreurt mijn interpellatie. Zij zegt op alle opmerkingen van het Rekenhof geantwoord te hebben. Ik ben een voorstander van deze formule. Als parlementslid heb ik wel een aantal vragen. U antwoordt niet afdoende op een aantal fundamentele opmerkingen van het Rekenhof. Mijn interpellatie stelt de formule zelf niet in vraag, wel de wijze waarop ze wordt uitgevoerd.

De opmerkingen van het Rekenhof vallen uiteen in drie categorieën. Ten eerste worden de controle van het parlement en het Rekenhof uitgeschakeld. Ten tweede voert de regering de beslissingen van het parlement niet uit. Ten derde riskeert de belastingbetaler te veel te moeten betalen.

Ik heb uw antwoord op deze opmerkingen gelezen, mevrouw de minister. Ik blijf echter met drie vragen zitten. Heeft de minister op oneerlijke wijze bepaalde bankinstellingen bevoordeeld bij het toekennen van de participaties in het beleggingsfonds ? Riskeert de belastingbetaler door deze constructie niet te veel te moeten betalen ?

Wordt de controle door het Rekenhof en het parlement nu niet onrechtmatig uitgeschakeld ?

Laten we terug komen op de eerste vraag. Werden er bepaalde bankinstellingen bevoordeeld ? De minister beweerde tot een onderhandse gunning te zijn overgegaan wegens het specifieke karakter van de opdracht. Ons inziens is die opdracht echter niet specifiek genoeg om deze onderhandse gunning te rechtvaardigen. Er kon op een marktconforme wijze aan alle financiële instellingen de kans worden gegeven om toe te treden tot deze nV. U koos 4 bankinstellingen. U koos enerzijds het Gemeentekrediet en de A.S.L.K. en anderzijds de bevriende bankinstelling Bacob. (*Protest van de heer Carl Decaluwé*)

Inderdaad bevriend, in dit verband spreek ik van de economische verzuiling. We stellen vast dat altijd vriendjes van vrienden worden bevoordeeld bij onderhandse gunningen. Waarom kan niet de hele markt meedingen ? Waarom krijgen niet alle bankinstellingen de kans deel te nemen ? Is dit wel de financieel meest voordelige operatie ? U beweert, mevrouw de minister, dat deze constructie onder de marktvoorwaarden ligt. Dit is enerzijds vanzelfsprekend, maar anderzijds niet te bewijzen. De Bevakpartners kunnen de intekenaars vanzelfsprekend een interessante belegging aanbieden. De intekenaars genieten fiscale voordelen op federaal vlak. Roerende voorheffing wordt niet ingehouden en bovendien wordt er op het Vlaamse niveau vrijstelling van erfenisrechten gegarandeerd. Deze fiscale voordelen verklaren het vlugge intekendedrag. De intekenaars genieten fiscale voordelen en zo kunnen de banken een kleinere interest uitbetalen. De banken kunnen het geld goedkoper ter beschikking stellen dan de overheid. Het is logisch dat de rente onder de normale marktvoorwaarden blijft. Niemand kan inschatten op welke wijze deze fiscale voordelen de rente-eisen van de intekenaars beïnvloeden.

De derde vraag luidt : of de controle door het parlement en het Rekenhof onrechtmatig wordt uitgeschakeld. Er wordt 2,4 miljard frank privé-kapitaal ingezameld. Daarop kunnen het Rekenhof en het parlement geen controle

Denys

uitoefenen. Inzake de inzameling van de middelen is de Bankcommissie bevoegd. Inzake de aanwending van deze middelen moet het Rekenhof wel controle uitoefenen. Ik wil verwijzen naar de expansiewetgeving. Daar heeft men ook te maken met privé-investeringen van bedrijven die subsidies, kapitaalsubsidies of rentetoelagen krijgen. Ook hier controleert het Rekenhof of de uitvoering correct is.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het zijn wel overheidsmiddelen.

De heer André Denys : Er is hier ook een tegemoetkoming vanwege de overheid, met name het kwijtschelden van erfenisrechten.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het Rekenhof oefent geen enkele controle uit op fiscale uitgaven. Het Rekenhof is wel vragende partij, daarover ben ik het met u eens. Daar werd jaren terug al over gedebatteerd in de federale Kamer van Volksvertegenwoordigers.

De heer John Taylor : Op het niveau van de controle van de ontvangsten zou dit toch nuttig zijn.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Men kan lang discussiëren over een controle van het Rekenhof op de fiscale uitgaven. De toepassing van de fiscale uitgaven kan worden gecontroleerd. Het Rekenhof zou kunnen controleren of alles correct verloopt inzake het innen van middelen en de vrijstelling van successierechten. De Bankcommissie voert de controle uit over de middelen die de BEVAK aantrekt. Daar kan geen enkele discussie over bestaan.

De heer André Denys : We mogen de financiële tussenkomst van de initiatiefnemers, zoals OCMW's en bepaalde v.z.w.'s, niet uit het oog verliezen. Die tussenkomst bedraagt 13.000 frank per flat.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Daarop wordt controle uitgeoefend door het Rekenhof, dit is in het budget ingeschreven.

De heer André Denys : Dat houdt toch ook een onrechtstreekse controle in op het functioneren van die Bevakfirma's ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ja, van de OCMW's die de middelen krijgen. Dat is het enige dat gecontroleerd kan worden door het Rekenhof.

De heer André Denys : Laat me een praktisch voorbeeld geven. Hoe kan worden gecontroleerd of die middelen, volgens de gestelde voorwaarden, niet of verkeerd worden aangewend ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het is een forfaitaire toelage, vergelijkbaar met de toelagen aan de universiteiten. De controle gebeurt op dezelfde manier. De

350 miljoen frank zal op de normale manier worden gecontroleerd door het Rekenhof. De overige middelen, de 2,4 miljard frank, die ter beschikking worden gesteld door privé-organisaties aan de n.v. Serviceflat Invest, worden door de Bankcommissie gecontroleerd. Mijns inziens valt daar niets op aan te merken, mijnheer Denys.

De heer André Denys : Er moet ook controle zijn op het inzamelen van die middelen. Er worden immers een aantal voordelen geboden waardoor de beleggingen interessant worden. De overheid is hier belanghebbende partij. Ze doet immers enerzijds een aantal uitgaven en legt anderzijds een aantal voorwaarden op. Hier moet het Rekenhof toch kunnen toetsen of dit beantwoordt aan de gestelde voorwaarden. Dit controleren behoort toch tot de taken van het Rekenhof. Er is een onderscheid met andere fiscale uitgaven. Deze fiscale uitgaven gaan naar de intekenaars van slechts één private instelling. Deze instelling heeft een monopolie. Normaal gezien kan iedereen die tot eenzelfde categorie behoort, daar gebruik van maken. Het is niet het exclusieve recht van één beleggingsfonds. Dat is nog iets anders dan wat de fiscale uitgave betreft. Specifiek hebben we gezegd dat dit beleggingsfonds het monopolierecht krijgt om de uitvoering van een aantal zaken te controleren. Om dat te kunnen nagaan en controleren als parlementsleden moeten we toch het Rekenhof kunnen inschakelen. Dit lijkt me logisch. *(Opmerking van de heer John Taylor)*

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, iedereen kan een erkenning aanvragen, als men aan de voorwaarden voldoet. De overheid erkent iedereen en onder strikte voorwaarden.

De heer André Denys : Als initiatiefnemer bedoelt u de VZW's en de OCMW's.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ook een alternatieve Bevak kan een erkenning aanvragen. Deze zal dan worden getoetst aan de voorwaarden, en bovendien volgt er nog een controle van de Bankcommissie.

De voorzitter : Mijnheer Denys, gelieve af te ronden.

De heer André Denys : Tot dusver het eerste luik van mijn betoeg betreffende het toezicht van het Rekenhof.

Ik wil het ook hebben over een tweede luik, namelijk een reeks van vragen over de huidige stand van zaken. Ik heb gehoord dat een tiental OCMW's zich hebben aangemeld als initiatiefnemer. Is dat juist en hoeveel OCMW's en VZW's zijn er als initiatiefnemer ? Vanuit het veld neem ik dat de interesse minder groot is dan bij degenen die hebben ingetekend.

Als ik me niet vergis, belooft de intekening 2,4 miljard frank waarmee men, in een eerste schijf, 1000 serviceflats zou bouwen. Er zou evenwel amper vraag zijn naar een

Denys

300-tal serviceflats. Ik stel u de vraag : is het waar dat er nog geen 1000 serviceflats zijn aangevraagd ?

Mevrouw de minister, ik wens tot slot nog te benadrukken dat ik de formule wel genegen ben, omdat het vroegere systeem- Lenssens, dat een soort van huurkoop inhield, duurder bleek voor de Vlaamse begroting. Ik heb ter zake de SERV-nota gelezen, waar men grosso modo zegt dat de tussenkomst van de overheid in het systeem-Lenssens ongeveer 50 percent bedroeg. Met dit systeem van alternatieve financiering, waarvan ik voorstander ben, zou de tussenkomst worden teruggebracht tot één kwart van de kostprijs van het systeem-Lenssens.

Eigenlijk komt het er op neer dat 75 percent van de kostprijs wordt doorgeschoven naar de OCMW's of de VZW's. Zo interpreteer ik het SERV-advies. De SERV heeft de analyse gemaakt van de kostprijs van het systeem enerzijds voor de Vlaamse begroting, en anderzijds voor de initiatiefnemers. Men kwam tot de conclusie dat een en ander gunstig uitvalt voor de Vlaamse begroting, maar aan de andere kant wordt een groot stuk van de belasting naar de initiatiefnemers doorgeschoven – de VZW's en de OCMW's. Klopt deze interpretatie, en, zo ja, heeft dit tot gevolg dat er te weinig initiatiefnemers zijn ?

De voorzitter : Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil van de gelegenheid gebruik maken om als voorzitter van de commissie voor Welzijn en Gezondheid hier enkele bekommernissen met betrekking tot een van de dienstverleningen binnen het ouderenbeleid naar voren te brengen.

Over de Bevak-constructie zijn er brochures verschenen, en er zijn ook vragen van het Rekenhof, maar deze constructie is van financiële aard. Terwijl het systeem en de regeling lopen, kan de vraag worden gesteld of men voldoende rekening houdt met de invalshoek welzijn. Zelfs als deze middelen bij de privé-sector worden ingezameld, is het toch de bedoeling om aan een nood te voldoen in het kader van het ouderenbeleid.

In de beleidsbrief werd een specifieke plaats voor dit soort van voorziening gereserveerd in het landschap van het ouderenbeleid, naast de vele bestaande voorzieningen – thuiszorg, ambulante zorg, de RVT, en de serviceflats. Er is een alternatief gezocht voor de financiering, en ik denk dat het opportuun is af en toe na te gaan hoe een en ander verloopt en vanuit het parlement die vragen opnieuw te stellen.

De gelden zijn ingezameld, hoe zit het nu met de toewijzing van de middelen ? Wordt er voldoende rekening gehouden met de invalshoek welzijn en met het percentage van gebruikers bij het ouderenbeleid, aangezien dit uit-

drukkelijk als het meest aangewezen bevoegdheidsdomein werd vooropgesteld ? Indien de serviceflats worden gebouwd – het is vorm van wonen, maar ook een dienst- en hulpverlening -, wordt daar dan ook de nodige dienst en hulp verleend ? Hoeveel zal de dagprijs bedragen ? Hoe zit het met de instapleeftijd ? De minister antwoordt wel dat de leeftijd van 75 jaar niet bedoeld is om gebruik te maken van het voorrangrecht, maar door het feit dat dit is ingeschreven in de voorwaarden, probeert men via een financiële constructie invloed uit te oefenen op een ouderenbeleid dat wij op een andere wijze hebben ingekleurd. Misschien is het dus wel het moment om te vragen of een echt behoeftenonderzoek is uitgevoerd. Indien dit zo is, wat zijn daar dan de elementen en resultaten van ?

De erkenningen moeten worden afgeleverd, en daartoe is een commissie samengesteld. Het Rekenhof vraagt om in het bezit te worden gesteld van de verslagen van die erkenningscommissie. Ik meen dat de commissie voor Welzijn over alle verslagen zou moeten kunnen beschikken. U hebt wel gelijk dat u dit beperkt tot de strikt noodzakelijke facetten. Misschien is het toch aangewezen de overige verslagen door te nemen, en vooral ook na te gaan wat de criteria zijn voor de programmering. Blijft de huidige programmering gelden ? Hoe is het mogelijk hier nieuwe initiatieven in te passen ? Hoe zit het met eventuele vragen tot verlenging van bestaande vergunningen ?

Welke garantie heeft het Vlaamse beleid dat bepaalde initiatiefnemers dermate grote hoeveelheden opnemen binnen die programmering, en is er dan enige controle op het feit of die programmering ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd ? We kennen het systeem van toegezegde erkenningen, maar die worden dan niet concreet afgeleverd en men blokkeert dan een en ander zodat anderen geen initiatieven kunnen nemen. In die zin moeten we terecht vanuit het parlement – niet omwille van het feit dat de privé-middelen worden ingezet, maar omwille van de aard van de noden die men wil invullen – onze bekommernis uiten inzake het welzijns- en gezondheidsbeleid en het ouderenbeleid. Dit neemt immers een belangrijke plaats in, en daarom moeten we erop toezien en opvolgen op welke wijze ons beleid beter en concreet wordt gemaakt.

Dit zijn mijn vragen, niet meteen de grote financiële of begrotingstechnische vragen, maar toch zeker bekommernissen die ook door de heer Denys zijn verwoord.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mevrouw de voorzitter, collega's, ik wil eerst antwoorden op de begrotingstechnische vragen van de heer Denys, aansluitend op de bemerkingen van het Rekenhof. Ik zal het antwoord niet voorlezen, want ik heb aan alle leden van de commissie het antwoord bezorgd dat ik aan het Rekenhof heb gestuurd.

De heer John Taylor : Ik denk niet dat we dat antwoord al hebben gekregen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik heb het gestuurd aan de voorzitter van de commissie voor Financiën en Begroting, omdat die mij de vragen van het Rekenhof had overgemaakt. Ik heb het ook aan de fracties overgemaakt op 24 april jongstleden. Misschien kan een kopie van de brief worden overgezonden.

Het antwoord is ter beschikking gesteld van de fractieleiders.

Ik kan het antwoord wel voorlezen, maar ik denk niet dat het veel zin heeft van alles in detail te verwoorden, temeer omdat ik verneem dat er nieuwe exemplaren op de banken zijn rondgedeeld. Op mijn versie heb ik namelijk geschreven.

De heer Denys zei dat hij het systeem genegen is, maar dat hij bedenkingen had bij de controle.

Uw eerste bedenking, dat bankinstellingen bevoordeeld zouden zijn, kan ik tegenspreken, omdat alle voorname financiële instellingen eind 1994 aangeschreven worden in het kader van een beperkte offertevraag, gelanceerd door de Gimv : weliswaar was er een minimumgrens gesteld voor het eigen vermogen, dat minstens 10 miljard frank moest bedragen. Dat vormde één van de basisvoorwaarden. Met de bankcommissie waren lange besprekingen gevoerd over de omstandigheden waarin dit mogelijk zou kunnen zijn. Uiteindelijk heeft men dan acht bankinstellingen aangesproken – de vier banken die hebben geparticipeerd, de vier andere waren de Generale Bank, de Citybank, de BBL en de naam van de vierde is me even ontglipt. Er is niemand bevoordeeld.

De heer André Denys : Mevrouw de minister, in uw antwoord zegt u in punt 10 – en ik citeer : in het kader van de toepassing van de wet op de overheidsopdrachten van 1976 werd de betrokken lening onderhands gegund, omwille van haar specifiek karakter.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Hier gaat het dan wel over de lening die lang nadien werd opgenomen, het gaat hier niet over wie als promotor in de Bevak kon optreden.

De bankinstellingen zijn aangeschreven, en dat is een bijzonder lange procedure geweest. Velen hebben daarbij een oordeel geveld en uiteindelijk bleek dat het Gemeentekrediet het beste bod had gedaan. Die instelling heeft zelf onderhandeld met andere inschrijvers om een en ander in de vorm van een consortium te doen onder de voorwaarden van het Gemeentekrediet. Hier is de meest normale procedure gevolgd. Er kan geen enkele kritiek worden geleverd op het beleid dat de Vlaamse overheid ter zake heeft gevoerd. Ik zie niet goed in waar uw bekommernis om gaat.

De heer André Denys : Kunt u me het verschil tussen het opnemen van de middelen en de lening uitleggen ? Ik ken natuurlijk het verschil, maar toch.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, de eerste vraag was : wie zal in de Bevak participeren ? Op dit ogenblik kan ik u gerust de offerteaanvraag bezorgen, zodat u kunt nagaan of alles conform is verlopen. U zult vaststellen dat alles in orde is met de acht instellingen die onder de vastgelegde voorwaarden zijn aangeschreven. Sommige wensten niet deel te nemen. De beste die er qua voorwaarden uitkwam, was het Gemeentekrediet. Ik ken alle gegevens niet van buiten, omdat ik niet wist dat u daarover vragen zou stellen, maar ik kan u dat allemaal bezorgen. Dit is op de meest correcte manier verlopen.

De heer André Denys : De financiële markt wist dus duidelijk dat ze zelf een Bevak kon oprichten met de bedoeling dergelijke serviceflats te bouwen. Eenieder heeft dus die kans gekregen ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ja, volledig. Alle instellingen zijn volgens bepaalde regels aangeschreven, uiteraard afhankelijk van het eigen vermogen, want men moet natuurlijk een veiligheid inbouwen. Dit is volledig verlopen conform de regels die moeten worden gehanteerd.

Daarna ben ik met het verslag naar de Vlaamse regering gestapt. Nadat het Gemeentekrediet de toewijzing heeft gekregen, is het met Bacob, de Kredietbank en de ASLK beginnen te onderhandelen om gezamenlijk deze Bevak te begeleiden.

De heer André Denys : In welke context moet de lening dan worden geplaatst ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Diegene aan wie het is toegewezen, heeft lang na de toewijzing voorgesteld aan de Vlaamse Gemeenschap een lening toe te kennen, na overleg aan OLO-7,5. Indien de Bevak niet eerder wordt ontbonden, is de duurtijd van de lening tien jaar, waarbij de rentevoet evident de OLO-rentevoet op tien jaar is. De verwijzing van het Rekenhof naar de rentevoet van de lening, ongeacht de duurtijd, is niet terecht.

De heer André Denys : Ik snap het niet goed. Men schrijft voor 2,4 miljard frank op een Bevak in. Waarom is dan nog een lening nodig ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik begrijp uw vraag niet.

De heer André Denys : Waarschijnlijk begrijp ik het systeem niet goed. In punt tien zegt u dat men wel de wetgeving op de overheidscontracten onderhands heeft toegepast voor de lening. Men richt dus een Bevak op, waarop men voor 2,4 miljard frank intekent. Waarvoor moet de lening dan dienen ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, dat is iets anders. Er zijn vier kredietinstellingen geselecteerd op basis van een normale procedure. Dat is één zaak. Anderzijds en totaal los hiervan, hebben we nog altijd een financieringstekort.

Verleden jaar hebben we, als Vlaamse Gemeenschap, voor 23 miljard frank aan leningen opgenomen. Er is immers nog altijd een begrotingstekort. Toen de Bevak er is gekomen, heeft de BEVAK meegedeeld dat ze goedkoop geld heeft en leningen kan aanbieden tegen de OLO-rente. Maar de Vlaamse Gemeenschap wilde het goedkoop geld kunnen lenen.

Het tarief is genuanceerd tot OLO -7,5 basispunten, wat beter is dan wat de federale overheid verkrijgt. De federale overheid leent met een enorme liquiditeit aan OLO. Dit is een quasi illiquide lening. Men kan nooit dergelijke voorwaarden krijgen. Onze leningen zijn altijd onderhands. Bepaalde gegevens kan ik u echter niet mededelen, omdat we nog altijd naar de markt moeten kunnen stappen.

De heer André Denys : Ik vraag geen confidentiële informatie, maar worden de Bevakmiddelen die bestemd zijn om de bijkomende serviceflats te bouwen, gebruikt voor leningen van vroegere projecten ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Neen. Helemaal niet.

De heer André Denys : Ik dacht dat die middelen bestemd zijn om daarmee duizend nieuwe serviceflats te bouwen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, u moet een onderscheid maken. De Bevak is één formule, waarmee de serviceflats worden gefinancierd. In een korte tussentijdse periode zijn die middelen aanwezig en is er zelfs een overschot. Als de Bevak regelmatig uitkomt – dat is de bedoeling – heeft zij geregeld tijdelijke overschotten, die zij anderzijds moet beleggen.

De overheid moet nog lenen, maar dat is iets anders. Als de Bevak op die lening wil intekenen, is dat voor ons goed, maar dan tegen de beste voorwaarden. Daarover hebben we onderhandeld. Dit heeft echter niets te maken met het probleem van de Bevak op zich. De Bevak is een privé-instelling.

De heer André Denys : Ze hebben dus middelen verworven op de financiële markt met extra voorwaarden, niet met de bedoeling om leningen aan de overheid te verschaffen, maar met de bedoeling om serviceflats te bouwen ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ja, daar zijn ze mee bezig, maar intussen mogen ze toch zo best mogelijk hun geld beleggen. Ze hadden OLO's kunnen kopen, maar aangezien ze met de Vlaamse overheid een goede

relatie hebben, willen ze de middelen aan ons ter beschikking stellen. En dan bedingen wij de best mogelijke voorwaarden. Als Vlaamse overheid zijn we inderdaad harde onderhandelaars.

De heer André Denys : Het doet me alleen maar inzien dat de controle door het Rekenhof nodig is, om na te gaan of de middelen die zijn verworven dankzij speciale voorwaarden, worden gebruikt voor het doel waarvoor ze uiteindelijk dienen. Deze controle is een taak van het Rekenhof.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, op dit ogenblik zijn negen projecten goedgekeurd. Er zijn een dertigtal aanvragen, waarover men in onderhandeling is. Twee aanbestedingen zijn al gelanceerd voor de bouw, met name voor Ninove en Zwijndrecht.

Tussen haakjes, zo antwoord ik meteen ook op de vraag van mevrouw Merckx-Van Goey. Zwijndrecht was de eerste in de alternatieve financiering van de heer Lenssens. Zwijndrecht is ook weer de eerste in deze financiering. Daar staan natuurlijk de serviceflats van de vorige reeks en men ervaart dit als een zeer goed systeem. Men heeft er zelfs vastgesteld dat dit systeem qua prijs-kwaliteitverhouding nog veel beter is.

Over vijf andere projecten is reeds een beslissing genomen in de raad van bestuur : Torhout, Lichtervelde, Hooglede, Zoersel en Aalst. Dat maakt in totaal dus zeven. Daarenboven zijn er zeven volledig in voorbereiding. Voor een achttal zijn alle onderhandelingen voor de definitieve aanbesteding in voorbereiding. Zo komen we aan een totaal van 22. Het gaat gemiddeld om twintig tot dertig flats per project. Een zes- tot zeventienhonderd flats zijn nu dus in de verschillende fasen in voorbereiding.

Ik geef u ter vergelijking ook de opstartfase van het alternatieve systeem, waarmee de voorgaande 5.000 serviceflats zijn gebouwd. Het is in 1990 opgestart. Ik herinner me dat het over vijf jaar is gespreid. Ik kan u ook de spreiding in de jaren bezorgen.

We zijn in feite alleen maar de financiers. Uit de gegevens over het alternatieve systeem, dat eraan is voorafgegaan, is ook gebleken dat men dat stapsgewijs heeft ingevuld, wat meteen ook beantwoordt aan het verwachte beleid. Men kan dit zomaar niet van vandaag op morgen.

Ik denk niet dat er een probleem is met de aanwending van de middelen. Maar natuurlijk, tegen de tijd dat de eerste duizend zijn gebouwd en de 2,4 miljard frank is betaald, zitten we twee of drie jaar verder. Het is dus goed dat de Bevak de middelen waarover ze op dit moment beschikt, ook zo goed mogelijk belegt om intussen tegemoet te komen aan de opdrachten die ze voor zichzelf heeft vastgelegd.

Demeester-De Meyer

Het is dus zeker niet zo dat de belastingbetaler is benadeeld. Het gaat om beleggingen in een Bevak, zoals er ook andere Bevaks zijn. Dus is het ook logisch dat de controle op de aanwending van deze middelen volledig conform gebeurt met de regels van de Commissie voor Banken en Financien. Daar heeft het Rekenhof niets mee te maken. U hebt wel gelijk dat het Rekenhof controle moet uitoefenen op de 350 miljoen frank die jaarlijks aan de 13.000 frank forfaitairen zal worden besteed, maar daarover heb ik u daarnet al verduidelijkingen verstrekt.

Wat de bijdrage betreft, blijkt uit een vergelijking tussen het systeem-Lenssens en het systeem-Bevak dat de overheid bij het systeem-Lenssens gemiddeld ongeveer 50 procent van de financiering voor haar rekening nam. De serviceflats waren duurder dan die welke vandaag worden gebouwd. Ze hebben nu ook veel meer mogelijkheden, tellen 54 vierkante meter en kunnen steunen op de domotica. Op FTI Technoland is gebleken dat daar zeer veel interesse voor bestaat. Sindsdien zijn trouwens een aantal nieuwe onderhandelingen ten volle opgestart. Op dit ogenblik draagt de overheid 18 procent bij in de kostprijzen van serviceflats die bovendien goedkoper zijn. Bovendien hebben ze een grotere oppervlakte en meer mogelijkheden. De domotica heeft enorm veel interesse opgewekt bij vele potentiële gebruikers en initiatiefnemers.

Mevrouw Merckx-Van Goey, uw vragen hebben vooral betrekking op het welzijnsbeleid. Er verandert in het welzijnsbeleid niets. De erkenningen gebeuren nog altijd op dezelfde wijze als voorheen. De programmatie is nog altijd dezelfde als voorheen, maar dat behoort tot de bevoegdheid van minister Martens.

Uit de evaluatie die mevrouw Van Den Boer gemaakt heeft voor het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies, is gebleken dat het huidige beleid perfect beantwoordt aan de vraag. Er wordt een zeer breed gamma van thuiszorg tot en met rust- en verzorgingstehuizen, ROB's, serviceflats en ambulante zorg aangeboden. De leeftijd kan gemakkelijk verlaagd worden. Dat is geen enkel probleem. Ook de wetgever bepaalt niet dat het 75 jaar moet zijn.

De heer John Taylor : Klopt het dat men geen serviceflat mag betrekken onder de 75 jaar ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Neen. Dat geldt echter wel met betrekking tot het recht op woonvoorrang. Ik denk dat dit logisch is. Het kan vandaag al voor mensen van 60 tot 65 jaar. In de reglementering is dat ook zo voorzien. Uit de studie van mevrouw Van Den Boer blijkt trouwens ook dat de gemiddelde leeftijd van mensen die in een serviceflat wonen vorig jaar 80 tot 82 jaar bedroeg. Deze leeftijd zal heel waarschijnlijk dalen.

Eén van de grote voordelen van het nieuwe systeem is dat de dagprijs wordt beheerst. Ik neem als voorbeeld de dagprijzen van Antwerpen, waarvan iedereen weet dat deze een bijdrage van het OCMW bevatten. Op dit ogenblik zijn er dagprijzen die schommelen tussen 12.000 en 14.000 frank. Bovendien wordt er dikwijls een eigen bijdrage van de mensen geëist. Maar de hoogste maandprijs voor een serviceflat bedraagt volgens mij 31.000 tot 32.000 frank. De variatie bij die serviceflats is zeer groot. Wat dat betreft durf ik toch wel zeggen dat de door ons ingevoerde maximumprijs een beheersing van de prijzen mogelijk maakt. Daarmee komen we ook tegemoet aan een belangrijke klacht, namelijk dat de kostprijs niet te hoog mag worden.

Ook op uw vraag inzake een behoeftenonderzoek kunnen we positief antwoorden. Dit onderzoek werd verricht door mevrouw Van Den Boer van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies. Daaruit blijkt, in een programmatie van nu tot 2010, hoeveel serviceflats er nodig zijn. Ook uit de Structuurplanning Vlaanderen blijkt trouwens dat er in Vlaanderen nog ruimte is voor 400.000 wooneenheden. Dat heeft natuurlijk ook te maken met het feit dat veel meer alleenstaanden kiezen voor een wooneenheid en dat het aantal bejaarden steeds groter wordt. De gemiddelde leeftijd stijgt immers jaar na jaar met drie maanden. Deze bedraagt nu 74 jaar voor mannen en 80 jaar voor vrouwen. Negen jaar geleden bedroeg dit respectievelijk 71 en 77 jaar. In zekere zin spelen wij door middel van dit beleid, dat een combinatie is van een welzijns-, financieel en budgettair beleid, perfect in op dit toekomstperspectief en de noden van de gemeenschap.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : U hebt het over programmatie en erkenning, maar hoe gebeurt in feite de toewijzing ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : De Bevak-serviceflat moet beantwoorden aan een aantal regels, aan een evenwichtige verdeling. U zal dat zien. Als u ziet : Torhout, Lichtervelde, Hooglede, Zoersel, Aalst, Zwijndrecht, Ninove. Ze zijn verspreid over het Vlaamse land. Zij zouden hun erkenning verliezen wanneer ze niet zouden voldoen aan de voorwaarde van een evenwichtige spreiding. Ze hebben daar trouwens ook alle belang bij, omdat het recht op woonvoorrang daarin een rol speelt. Zij doen dat dus zeer nauwkeurig en de erkenningscommissie controleert of de Bevak wel correct de door de overheid opgelegde regels naleeft. Iedereen mag het verslag van die erkenningscommissie kennen. De directeur-generaal ad interim van de planningsdienst is daar voorzitter van. Ook bevat de commissie een vertegenwoordiger van Financiën en Begroting en een vertegenwoordiger van Welzijn, net als leden van de commissie voor Welzijn van de SERV. Dat is dus een zeer evenwichtig samengestelde erkeningscommissie. Zij bepaalt of de Bevak volgens de normale regels haar toewijzingen doet.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : We hebben een bijkomende uitleg gekregen, die mij in eerste instantie voldoening schenkt. Ik herhaal nogmaals dat ik het systeem op zich niet in twijfel wens te trekken.

Hoe dan ook stel ik vast dat in dit systeem een zeker spanningsveld bestaat. Aan de ene kant hebben we de beleggingsmaatschappijen, wiens opdracht er op de eerste plaats in bestaat er voor te zorgen dat wie heeft ingetekend de beste belegging kan doen. Dat is logisch, zelfs verplicht. De Bankcommissie zal zelfs nagaan of men die taak ook uitvoert.

Aan de andere kant is er de sociale opdracht, zoals mevrouw Merckx-Van Goey en de heer Taylor deze schetsen. Dat spanningsveld kan u niet ontkennen. Men kan zich dan op een bepaald ogenblik afvragen of de beleggingsvennootschap er geen baat bij heeft om bepaalde projecten niet goed te keuren om te besluiten over te gaan tot andere vormen van belegging. Men kan zich bijvoorbeeld inschrijven in federale projecten. Men kan bijvoorbeeld besluiten met een belegging te wachten, omdat het op dat ogenblik interessanter is. Ik voel aan dat er een spanningsveld bestaat.

Er zijn een aantal voorbeelden van de overheid die bepaalde beleggingen of de intekening op bepaalde beleggingen interessanter maakt dan andere. Vandaar mijn vraag om het Rekenhof mede in te schakelen in deze, wetende dat het weliswaar gaat over privé-middelen waar toch een sociaal doel aan verbonden is. Als overheid hebben we immers voordelen gegeven en verwachten we dat deze opdrachten worden uitgevoerd. Ik verwijs ter zake naar een voorbeeld dat niet hetzelfde, maar toch gelijksoortig is, namelijk dat van de expansiewetgeving, die eveneens privé-investeringen betreft. Men geeft kapitaalpremies en rentetoelagen. Hier gaat het over privé-middelen, weliswaar gesubsidieerd in de vorm van fiscale uitgaven.

De heer John Taylor : Mijnheer Denys, u gaf reeds tweemaal het voorbeeld van de expansiewetgeving. Bij expansiewetten gaat het over uitgaven die de overheid doet, in de vorm van rentetoelagen of kapitaalpremies. Deze uitgaven worden gecontroleerd. We kunnen deze controle inkijken. Dat is totaal hetzelfde. Uw vergelijking gaat echter niet op. Rentetoelagen en kapitaalpremies zijn uitgaven die de overheid doet.

De heer André Denys : Het zijn fiscale uitgaven : een verlaging van de erflasten is een fiscale uitgave. Dat was het antwoord van de minister : fiscale uitgaven worden op het federale vlak ook niet gecontroleerd door het Rekenhof. Dat klopt. Het verschil met de federale wetgeving is dat de fiscale uitgaven gelden voor eenieder die er object van is, terwijl er hier in feite maar één beleggingsvennoot-

schap is die er gebruik van kan maken, of liever gezegd, de intekenaars van deze vennootschap.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mevrouw de voorzitter, dit is een compleet nieuw systeem, wat misschien de oorzaak is van het spanningsveld. Aan de ene kant is het boeiend en bestaat er interesse voor, aan de andere kant wil men zien of deze nieuwe systemen inderdaad ook goed functioneren. Het is goed dat het parlement volledig inzicht heeft in het verloop van dit systeem. Op dat vlak sta ik open voor uw vragen.

Mijnheer Denys, er is een spanningsveld, maar ik dacht dat u, vanuit uw visie en overtuiging, wellicht zou kiezen voor het spanningsveld waarin de markt inderdaad echt kan spelen. Stel dat u de controle zou kunnen hebben op de fiscale uitgaven. Waar zou deze controle moeten gebeuren ? Bij de particulieren ? Want de fiscale uitgaven gebeuren bij de particulier.

Het is de particulier die hierbij wint, niet de Bevak. Ik merk dat u ook met andere vragen zit. Hoe moet deze Bevak beleggen ? Moeten we dat controleren ?

Ik zal u een ander voorbeeld van de Vlaamse overheid geven. We hebben het egalisatiepensioenfonds. Dat hebben we allemaal goedgekeurd. We hebben gezegd dat we daar een reservering gingen doen. We hebben ons vertrouwen gegeven aan een raad van bestuur. Er zijn dan ook de adviseurs. Wij doen de controle op die beleggingen niet. Wij krijgen alleen een rapport. Hoe zij beleggen en op welke manier, dat is iets anders.

Ofwel kies je ervoor, en geef je vertrouwen. Ik denk, mijnheer Denys, dat vanuit uw ideologie voorstander zou moeten zijn. Ik kan me voorstellen dat anderen iets meer controle willen hebben. Voor mezelf kan ik zeggen dat ik heel sociaal geëngageerd ben, maar dat ik aan de andere kant ook graag autonomie geef aan diegenen waaraan ik mijn vertrouwen schenk. Bovendien is er controle.

Dit is toch wel fundamenteel. Ze worden erkend door de overheid en ze worden ook blijvend gecontroleerd. Elke Bevak opgericht volgens de regels, gecontroleerd door de commissie van Bank- en Financien, mag om erkenning vragen. De overheid zal dan nagaan of ze deze erkenning inderdaad ook verstrekt. We zien hier geen enkel probleem, zelfs met vrijstelling van successierechten. Het is natuurlijk wel zo dat de erkenning kan worden ingetrokken. Mijnheer Denys, ik begrijp uw bekommernis hieromtrent dus niet zo goed.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik vind het een leuke uitdaging om hierop te antwoorden, want ik merk een zekere toenadering tussen ons beiden. (*Gelach*)

Denys

U weet dat ik een sociaal, volksgebonden liberaal ben. Ik vind inderdaad dat de markt zelf een uitstekend instrument is om sociale doeleinden te bereiken. Niemand kan echter ontkennen dat er in deze context twee belangen meespelen. Deze twee belangen veroorzaken spanningen. Een beleggingsfonds heeft een opdracht te vervullen voor de belegger, maar heeft ook speciale voorwaarden gekregen voor een sociaal doeleinde. Ik herhaal dus dat deze twee belangen spanningen veroorzaken.

Ik kan aanvaarden dat deze spanningen er zijn, maar ik vind toch wel dat de controle op een specifieke manier moet worden benaderd. Ik wantrouw de markt niet, maar het is zo dat de markt hier twee dingen vraagt. Aan de ene kant moeten de beleggingsfondsen voor de inschrijvers de beste belegging vinden. Aan de andere kant is er echter ook het overheidsaspect. Daarom vind ik dat we moeten nadenken over de vraag of de controle op dit moment wel voldoende is.

Ik zeg niet dat men de controle op de intekenaar moet richten. Moeten we echter niet de controle organiseren – via het Rekenhof dan – naar het beleggingsfonds zelf? Sommige beleggingsfondsen krijgen speciale voorwaarden. Rekening houdend met dit aspect, vind ik dat de controle niet zozeer naar de intekenaar of de particulier moet gaan. De controle moet vooral op de beleggingsfondsen gericht zijn om na te gaan of het evenwicht, dat in de wetgeving is voorzien, ook daadwerkelijk wordt bereikt.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, ik denk dat u deze zaak toch niet volledig op de juiste manier interpreteert. Het is geen voordeel voor de Bevak. Het is een voordeel voor de belegger. De Bevak wordt gecontroleerd via haar erkenning door de erkenningscommissie. Als na een jaar blijkt dat ze de regels niet volgt – als ze bijvoorbeeld alleen zou bouwen in West-Vlaanderen – dan spreekt het voor zich dat die erkenning zal worden ingetrokken. Ook de erkenning van de vrijstelling van de successierechten kan zo worden ingetrokken. De voordelen gaan naar de particulier, ze gaan niet naar de Bevak.

De Bevak is een instrument dat perfect wordt gecontroleerd in haar financiële transacties en in haar resultaten door de Commissie voor Bank- en Financieuzen. Ik denk dat deze verklaring u wellicht meer vertrouwen zal geven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

We gaan verder in openbare vergadering.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 17.15 uur.*